

Carina Larsson

GD stab

2010-01-25

Dnr 09EV1630

0550-851 22

carina.larsson@elsakerhetsverket.se

**KONSEKVENsutredning enligt 4 § FÖRORDNINGEN
(2007:1244) OM KONSEKVENsutredning vid Regelgivning****1. Beskrivning av problemet och vad verket vill uppnå med
ändringarna**

Elsäkerhetsverket är teknisk säkerhetsmyndighet inom elområdet. En av verkets arbetsuppgifter är att meddela behörighet för de personer som vill arbeta med elinstallationer. De personer som meddelas behörighet benämns behöriga elinstallatörer. För att kunna meddelas behörighet måste sökanden uppfylla föreskrifternas krav på föreskriven utbildning och praktik. Utöver elinstallatörer, som är ett reglerat yrke, finns också yrkesmän (i dagligt tal benämnda elektriker) som arbetar med elinstallatörer. De senare är oreglerade i svensk lagstiftning. Då elinstallatörer är ett reglerat yrke omfattas yrket också av det s.k. yrkeskvalifikationsdirektivet 2006/36/EG och från årsskiftet 2009/10 även av tjänstedirektivet 2006/123/EG.

De senaste ändringarna av föreskrifterna genomfördes 2007. Vid det tillfället togs vissa bestämmelser bort av det skälet att det var tveksamt om de rymdes inom de bemyndiganden som finns i elinstallatörsförordningen (1990:806). Vissa etablerade branschordningar kvarstod dock i föreskrifterna så som för- och färdigamölan av elinstallationsarbete. Föreskrifterna anpassades också vid det tillfället till det s.k. yrkeskvalifikationsdirektivet. Direktivet är helt genomfört i verkets föreskrifter

Verket har därefter funnit att vissa bestämmelser som rör direktivet behöver förtydligas. Vilka bestämmelser framgår av förslaget och också verkets kommentarer till varje ändring.

De föreslagna ändringarna ska leda till följande.

- Förbättra läsbarheten i föreskrifterna
- Öka tydligheten avseende vilka utbildningskrav som ligger till grund för verkets prövning
- Minska antalet behörighetsnivåer. Idag finns det sex nivåer. Genom att minska antalet från dagens sex till fyra kan verket hänvisa till de utbildningar och kurser som ges av utbildningsanordnare som står under statlig tillsyn av skolverket, myndigheten för yrkeshögskolan samt högskolverket. Elsäkerhetsverkets tillsyn omfattar endast elinstallatören själv. Det bör leda till en förbättrad kvalitet när det gäller utbildningar inom elområdet. Det blir också enklare att bedöma sökande från andra medlemsstater som begär erkännande av sina kvalifikationer. De senare kan åberopa kvalifikationer som ligger en nivå under den sökta behörigheten. Det gör det svårare tillämpningsmässigt att ha många behörighetsnivåer. Behörighetsklasserna eller nivåerna är ett resultat av branschorganisationernas krav att kunna erbjuda och arbeta med specifika installationsarbeten.
- Genom att ta bort kravet på för- och färdigamälan av elinstallationsarbete minskar företagets administrativa kostnader med ca 199 miljoner kronor. Företagen har i samband med Tillväxtverkets mätningar påtalat att dessa anmälningar utgör ett betungande arbete.

Verket bedömer att ingen av ändringarna leder till ökade kostnader för företagen.

Disposition

I fråga om övriga bestämmelser som förändras eller upphävs redovisas ändringarna i tre olika delar.

1. Den första delen avser redaktionella och dispositionsmässiga ändringar. Dessa ändringar genomförs för att öka läsbarheten i föreskrifterna.
2. Nästa del avser bestämmelser 1 kap. 5-9 §§ i förslaget som har anknytning till krav på utbildning och praktik samt behörighetsnivåer.
3. Bestämmelser i 2 kap. som rör yrkeskvalifikationsdirektivet samt upphävande av bestämmelser som rör vissa anmälningsförfaranden.

Redaktionella förändringar

Föreskrifterna har sedan slutet av 1980 genomgått små ändringar. I samband med den senaste ändringen 2007 togs alla tidigare ändringsföreskrifter in i den nya föreskriften. Någon djupare genomgång av de tidigare föreskrifternas disposition gjordes inte vid det tillfället. Det har istället skett i samband med nuvarande ändringsförslag. Bestämmelser som redan finns i elinstallatörsförordningen (1990:806) har tagits bort och ersatts av upplysningsbestämmelser samt viss omdisponering av ansökningsbestämmelser har gjorts. Alla ansökningsförfaranden nu finns samlade i 3 kapitlet.

Ändrade bestämmelser i 1 kap. 5-99§§

Verket tar bort kopplingen mellan behörighetens giltighetstid och personens ålder. Skälet till det är att harmonisera bestämmelserna mot innehållet i diskrimineringslagen (2008:567). Det finns elsäkerhetsmässiga överväganden som motiverar den nuvarande skrivningen om ålderskrav. Verket återgår till att ange giltighetstid för beviset.

Verket skärper kraven på utbildning och praktik. När det gäller utbildningarna inför verket krav på att utbildningen inte får vara äldre än tio år. Skälet till ändringen är att det inte är ovanligt att en sökande åberopar utbildningar som är mycket gamla vilket gör det svårt för verket att bedöma utbildningens innehåll. Verket förtydligar också att verket inte godtar utbildningar som i första hand riktar sig mot arbete på fartyg eller luftfartyg.

Det sker också skärpning av de utbildningar som verket accepterar i samband med en ansökan. Förslaget innebär att verket endast kommer att godta utbildningar som står under statlig tillsyn. Vissa av de utbildningar som finns med i de nuvarande föreskrifterna anordnas av utbildningsanordnare som inte står under statlig tillsyn vilket gör det svårt att kontrollera kvaliteten på utbildningen. Verket har inget tillsynsmandat när det gäller utbildningsanordnare.

Det har skett en översyn av praktikkravet där praktiktiderna numera är lika oavsett vilken utbildning som sökande har genomgått.

Ändrade bestämmelser i 2 och 3 kap.

Yrkeskvalifikationsdirektivet är som tidigare nämnts helt genomfört i verkets föreskrifter. Sedan direktivet trädde i kraft 2007 har vissa tillämpningsproblem uppkommit. Länsrätten har genom sina avgöranden klargjort hur direktivet ska

tolkas. Verket anser dock att det finns anledning att ytterligare förtydliga de egna föreskrifterna i denna del.

Verket avser att ta bort kravet på för- och färdiganmälan. Dessa krav har uppmätts till en administrativ kostnad på 199 miljoner kronor. Av kommentaren till upphävandet framgår verkets bedömning och de skäl som verket har för att ta bort anmälningsskyldigheten.

2 . Beskrivning av alternativa lösningar för det man vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd

Verket bedömer att det inte finns någon alternativ lösning till de förändringar som är nödvändiga att göra. Genom att föreskrifterna innehåller i stort sett alla materiella bestämmelser på området blir det verket som får hantera alla nödvändiga ändringar.

Om förändringarna inte genomförs så kvarstår ojämnheter i konkurrensen mellan utbildningsanordnare där vissa anordnare står under statlig tillsyn och andra inte gör det. Verket kan inte heller säkerställa att utbildningarna håller den kvalitet som är nödvändig för att få behörighet som elinstallatör.

Att inte ta bort kravet på för- och färdiganmälan av elinstallationsarbete innebär att kostnaden kvarstår trots att det finns andra sätt att reglera förfarandet för att uppnå samma effekt.

Att behålla alla nuvarande behörighetsnivåer medför bedömningssvårigheter när det gäller bedömningen av kvalifikationerna hos de personer som kommer från ett annat EES-land. Att ta bort behörighetsnivåer på nationell nivå påverkar främst de personer som redan är etablerade i Sverige.

3 kap. Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

De som berörs av regleringen är de personer som ansöker om behörighet som elinstallatör, de personer som ansöker om att få sina kvalifikationer erkända, kunder som anlitar en elinstallatör, nätägare, innehavare av elektriska starkströmsanläggningar samt utbildningsanordnare inom elområdet.

4. Uppgifter om kostnadsmässiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen

Ändringarna såvitt avser upphävande av kraven på att göra för- och färdiganmälan bör leda till minskade kostnader för företagen. I den mätning som gjorts av Tillväxtverket har kostnaden för detta informationskrav uppmätts till ca 199 miljoner kronor. De ändringar som verket genomför avseende upphävande av vissa behörigheter bedöms inte medföra ökade kostnader. De utbildningar som getts av utbildningsanordnare för just de behörigheter som tas bort kan leda till ett minskat antal utbildningar och minskade intäkter för de utbildningsanordnare som ordnat denna typ av utbildningar. Kostnaden går inte att bedöma eftersom verket inte har kännedom om alla utbildningsanordnare.

5. Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Regleringen av elinstallatörer är nationell och har i hög grad anpassats till att tillgodose branschens behov i Sverige. Någon analys av behovet av ändringar i elinstallatörsförordningen har inte gjorts sedan förordningen trädde i kraft 1990. Yrkeskvalifikationsdirektivet har som tidigare nämnt helt genomförts i verkets föreskrifter. Delar av direktivets innehåll har för andra reglerade yrken i Sverige införts i förordningsform. Att direktivet införlivats på olika nivåer i Sverige gör att det är svårt att uttala sig om regleringens överensstämmelse. Verket gör bedömningen att direktivets genomförande i de egna föreskrifterna följer de bemyndiganden som regeringen fört in i elinstallatörsförordningen.

6. Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

För vissa av bestämmelserna krävs att tidpunkten för ikraftträdandet sätts längre fram så att de aktörer som påverkas av ändringarna hinner vidta nödvändiga omställningsåtgärder. I första hand gäller det utbildningsanordnare och nätägare.

7. Kan regleringen få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt ska konsekvensutredningen, utöver punkterna 1-6 ovan och i den omfattning som är möjlig, innehålla en beskrivning av punkterna 7 - 12:

Genom att ta bort två behörighetsnivåer kan de företag som uteslutande arbetar med just denna typ av elinstallationsarbete påverkas. Med anledning av att behörigheterna är personliga och att bestämmelserna inte har krav på att personen ska arbeta yrkesmässigt med installationsarbete finns det ingen möjlighet att veta hur många personer eller företag som påverkas av ändringen. De personer som redan innehar någon av behörigheterna kommer vid ansökan om förlängning att få en behörighet som innefattar en utökad installationsrätt. För dessa personer blir ändringen en förbättring.

När det gäller utbildningsanordnarna kan verkets skärpning av utbildningskravet leda till att de inte längre kan bedriva utbildning om de inte uppfyller Skolverkets och Myndigheten för Yrkeshögskolans tillståndskrav. Det innebär minskade intäkter som ska vägas mot ökad konkurrensneutralitet inom utbildningsområdet.

8. Beskrivning av antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen

Det finns ca 7 500 elinstallationsföretag, ca 180 nätägare samt 42 000 elinstallatörer. När det gäller elinstallatörer så är det en personlig behörighet men många av elinstallatörerna driver elinstallationsföretag, ofta i småföretagarform med 1 -3 anställda. Alla nämnda företag påverkas inte av ändringarna vilket gör det svårt att göra antalsberäkningar.

9. Beskrivning av vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader.

De aktuella ändringarna leder till minskade administrativa kostnader för företagen såvitt avser för- och färdiganmälan. De i övrigt föreslagna åtgärderna bedöms inte leda till ökad tidsåtgång eller ökade kostnader.

10. Beskrivning av vilka andra kostnader den föreslagna regleringen medför för företagen och vilka förändringar i verksamheten som företagen kan behöva vidta till följd av den föreslagna regleringen

Verket ser inte att företagen ska behöva vidta några större förändringar. På utbildningsområdet kan utbildningsanordnarna behöva se över sina utbildningar så att de överensstämmer med de krav som införs. För nätägarna gäller att gå igenom sin hantering av ansökan om anslutning till nätet och krav på anmälan när anläggningen är färdig.

11. Beskrivning av i vilken utsträckning regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen

Verket ser positivt på ändringarna på utbildningsområdet. Genom att ställa samma krav på alla utbildningsanordnare uppnås en större grad av konkurrensneutralitet. Alla utbildningsanordnare kommer att stå under statlig tillsyn till skillnad mot tidigare vilket gör att det möjligt för tillsynsmyndigheterna att kontrollera utbildningarnas innehåll och kvalitet samt vidta eventuella åtgärder. När det gäller förslaget om att ta bort behörigheter så påverkar det de företag som erbjuder just den tjänsten, t. ex vitvaruföretag som ibland erbjuder hjälp med installation av vitvaror i samband med köp. Det är dock ofta så att installationen är mer omfattande än vad som ryms inom själva behörigheten vilket leder till att en elinstallatör med en högre behörighet måste tillkallas. Att skapa specifika behörigheter så som gjorts i föreskrifterna ger inte alltid rätt effekt. Verket menar att det är bättre att ha få behörighetsnivåer som täcker in större elinstallationsområden än att reglera specifika installationsarbeten. Det gör det också lättare att bedöma de elsäkerhetsmässiga krav som ska föreligga för de olika behörighetsnivåerna.

12. Beskrivning av hur regleringen i andra avseenden kan komma att påverka företagen

Verket ser inga andra områden där företag påverkas än de som beskrivits.

13. Beskrivning av om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning

När det gäller elinstallatörer så bedriver de flesta yrkesaktiva installatörerna småföretag i den mån de är företagare. Det är därför viktigt att regelverket inte uppställer fler administrativa krav än nödvändigt. Verket bedömer att den avvägning som gjorts i föreskrifterna är acceptabel. Verket tar inte in mer uppgifter än nödvändigt vid ansökan om behörighet. Verket ställer inte heller krav på elinstallatören om rapportering av uppgifter eller lagring av information.

14. Kontaktperson

Kontaktperson hos myndigheten är Carina Larsson, verksjurist.

Telnr 0550-851 22 eller 070-233 01 43

E-post carina.larsson@elsakerhetsverket.se

Carina Larsson

Verksjurist